Fetva Sormanın Sorumlulukları

FETVA SORMANIN SORUMLULUKLARI

Abdullah HİÇDÖNMEZ

Evet, yanlış okumadınız. Başlık aynen okuduğunuz gibi, yazı da fetva sormanın sorumluluklarına dair. Belki de **“hocam, fetva vermenin sorumlulukları olur ve olmalıdır da, ama fetva sormanın sorumluluklarını nereden çıkarıyorsunuz ?”** diyebilirsiniz. Kendine sorulan fıkhî sorulara cevap verme durumunda olan, yâni İslâmî mânâsıyla fetva vermek durumunda bulunan biri olarak çaresizliğimin ve bezginliğimin neticesinde bu sefer de fıkhî bir meseleyi açıklamak yerine bu konuyla ilgili bir şeyler yazma gerekliliği hissettim.

Malumunuz fetva vermek Allah adına hüküm beyanında bulunmak olduğundan büyük sorumluluk ister. Ve ben kendine sorulan olmayı toplumdan istemiş biri değil, belki toplumun bana bunu yüklemesi sonucu bu işin içinde kendini bulmuş birisiyim. Talebelik yıllarımda hocamıza (Mehmet Savaş hoca efendiye) **“Hocam, insanlar bize sürekli islâmî sorular yöneltiyor, fetva vermek ise büyük sorumluluk olduğuna ve biz de bu işin tam ehli olmadığımıza göre ne yapmalıyız?"** diye kendisine müracaat ettiğimde **"Bildiklerini söyle, bilmediklerini kitaplara bakarak naklet, çünkü geri durmanız da doğru değildir."** demişti. Tabî ki fetva vermek ve fetva ehli olmak konusunda yüzyıllardır kaynaklarımızda çok şeyler söylenmiştir. Bunların buraya taşınması mümkün olmadığı için ben tekrar ana konumuza dönmek istiyorum.

Fetva sormanın sorumlulukları nelerdir? Şüphesiz ki en başta soran kişi ehliyetli birine sormalıdır. Televizyon kamerasının karşısına geçip milletin gözü önünde ben falan şarkıcıyı dinlerim diyen birisi, ben Kur’an’da varsa alırım gerisi beni bağlamaz diyen birisi ve bunlar gibi daha nice cam ekran hocaları için **"fetva ehliyetine haizdir"** diyebilmek için bekrînin(sarhoşun) birini önünde imam olarak kabul edebilecek bir zihniyete sahip olmak gerekir.

İkinci olarak, fetva soran, gelen cevabın Allah’ın hükmü olduğunu düşünmeli, işine gelmese de onunla amel etmek için azamî gayreti göstermelidir. İşine gelirse yapıp, işine gelmeyince **“bu hoca çok sert”** veya **“yobaz”** gibi yakıştırmalarda bulunarak ameli terk etmek nasıl Müslüman’lık tır orasını size bırakıyorum.

Üçüncü olarak, mesele hocaya eksiksiz ve düzgün bir şekilde anlatılmalıdır. Meseleyi tam bilmeden veya yanlış bilerek sorulması durumunda gelecek vebal hocanın değil soranın olacaktır.

Dördüncü olarak, hocayı denemek ya da küçük düşürmeye çalışmak amaçlı sorular sorulmamalıdır.

Beşinci olarak, hileyi şer’iyye talebiyle soru sorulmamalıdır. İnsanları kandırabilirsiniz ama Allah’ı asla.

Altıncı olarak, hocanın görüşünü bir diğerine naklederek hocaları birbirine düşürmeye sebep olmamalıdır. Bunun yerine bu hocanın görüşü bu, diğerinin ki de şu diyebilecek olgunluğu gösterebilmelidir.

Yedinci olarak, bilinmelidir ki hoca da sizin gibi aciz bir insan olup, ondan peygamber sabrı beklememeli ve hiç sorulmayacak şeyleri sorarak hocanın sinirlenmesine sebep olarak ortamı gerginleştirmemelidir.

Sekizinci olarak, soruya başlarken merhaba, günaydın gibi kelimelerle konuşmaya başlamak yerine Allah’ın selamıyla başlayıp Allah’ın selamıyla bitirmelidir.

Dokuzuncu olarak, bilinmelidir ki hoca dînin emrettiğini söyler. Ancak o fetvayı karşısındakine zorla dayatmaya ne hakkı vardır, ne de gücü. Bundan sonrası kişi ile Allah arasındadır.

Aslında bu yazı daha da uzatılabilir. Ancak insaf ehli için bu kadarı da yeterlidir. Allah’ın selamı üzerinize olsun…